

PISMO TOVARIŠU VIDALIJU OD PRIJATELJA IZ CONE B

"STORITE VSE, KAR MORETE, DA NAS REŠITE!,"

Dokument, ki potrjuje resnično stanje v coni B - Aretacije in zasliševanja - Pomanjkanje demokratičnih svoboščin - Vedno več odpustov - Beda se med prebivalstvom iz dneva v dan bolj širi

Pismo, ki ga objavljamo, je postal top. Vidaliju neki tovariš iz cone B. V pismu so opisane različne razmere tamkajšnjega prebivalstva, v katerem je pahnita Titova klika. Pismo je istosodno dokument, o katerem morajo vsi razmišljati in ki mora vzpostaviti tiste, da se nekaj ukrene v pomoč prebivalstvu cone B. Drugi Vidali!

Hočem Ti opisati in obrazložiti v nadaljnjem nevdružnem pogoju, v katerem nas je pahnila titovska tolpa. Če itak žalostni položaj se je še poslabšal. VI, ki se nahajate izven tega pekla, morate seznaniti svet s tem, kar se dogaja pri nas, storiti morate vse, da se vsaj prebivalstvo cone B na kateri koli način iztrga iz krempljev Tita, Rankoviča in tolovajev, ki so v njegovi službi. Prišel bo potem tudi za vas Jugoslavijo, dan resnične osvoboditve. Na poti Jugoslavije bomo v pravem trenutku dovršili vstajo, ki se že začneja. Tukaj pa je zatiranje, če je umestno reči, se bolj krivično, ker pri nas v Jugoslaviji, marveč Svobodno ozemlje. Če je neumnost določiti mero o večji ali manjši krivici nad tistimi, ki so podvrženi istemu terorju, bi se za cono B lahko takoj nekaj ukrenilo. Milovna pogodba nas vendar ni vrgla zvezan rok v milost in nemilost okupatorju, marveč je ustanovila Svobodno tržaško ozemlje, pa naj bo to rešitev posrečeno ali ne. To Ozemlje je po začetku OZN in slednja je, skupno z 21 podpisnicami mirovne pogodbe soodgovorna za samovoljnost in zločinov, ki jih izvajajo titovski v tej coni. Obtožba mora priti s tega ozemlja in iz Trsta. Združite se torej vsi, Slovenci in Italijani katere koli stranke. V imenu te človečanske dolžnosti storite vse, kar smatrate primerno, storite vse, kar je v vaših močeh, da nas rešite!

Kot sem že uvodoma omenil, se je položaj od takrat, ko sem Ti zadnjič pisal, še poslabšal. Zasliševanja se sploh več ne štejejo. Vse prebivalstvo je že šlo skozi resno inkvizitorjevo, ljudske zaščite ali odobro, pa naj bo to podnevi ali ponoči, bodisi na domu, na prostem ali v samotnih krajih, da bi na ta način se povečali bridkosti zaslišanja, predvsem pa članov nekega družine. Tudi pred kratkim se je vrstilo desetice aretacij in to pod najbolj neznanimi pretekci: Dudine, odvetnik Degressi, Brunetto, sin Bruna d'Este, ki je pridržan v Izoli kot talec, nadalje učitelj Benedetti, Ruzzier, Penner, uradnik Lugnani in Mozzi v Piranu, v Pobjegih Alde Tedesco, sin Ferdinand, ki je bil obsojen na sedem let, ker je komunist. Tedeschi Albino, bivši preganjane in obsojen od fašističnega režima, eden izmed Bembečev, vsi trije bivši partizani. V Piranu neki Danzovo, vojni invalid, v Bujah neki Toni, tudi ta bivši partizan, po poklicu gasilec, svak hierarha Gorjana. Slednji mu je izvedel hišno preiskavo, pri kateri so našli v stanovanju sliko Stalina. V Umagu so iz neznanih razlogov aretirali nekoga Solierija in Alde Galluzzi. Sodišče so prijavieli Koprane Zucco, Snajerja, Urličina, Čepiča ter iz Pirana Martičiča, Mondoja, Giraldija in Campija. Uvoda povsod preganja in aretirajo, sodišča pa obsojajo.

Aretacije se vršijo podnevi in ponoči, predvsem pa ponoči, tudi če gre za ženske. Isto večjo za preiskave, ki se izvajajo zelo pogosto, kljub temu da jih zakon prebivalstva je izredne primere. Titovski zakonni so sicer zelo lepi, vsebujejo pa vedno klavzule, ki omogočajo policijskemu aparatu, da krši zakone. V coni B ne obstaja več nobena legalnost, marveč je samovoljnost istega, ki gospodari. Takozvana ljudska zaščita preganja ideje, svobodo misli in slehernega državljanja, ki je le kolikaj osumljen profititovstva. Po drugi strani pa dopušča tihovaljenje ton svine, kovin, tobaka itd., to pa deloma zaradi brezbrzičnosti in deloma verjetno, ker je pri tem zainteresirana VUJA.

Dejstvo je in ostane, da se gorška pokrajina vedno bolj spreminja v strateško oporišče in izhodne v službi atlantskega nadpaddnega bloka. In sprito tega je zastoj planje s fantastičnostjo, kakor tudi z obalnim kvantitativno. O teh resnih zadevah je pisal in se piše vse demokratični tisk ter ostro obsoja manevre, ki jih odprava Tito v atlantskem bloku. Noben izmed se tako amerika, nizozemski časopisov se ni upal zanikati te resnice, le Primorski dnevniki jo še poskušajo omiliti in če mogoče, tudi zakinkati. Zato pa mi danes stavimo naslednja vprašanja:

Kaj je iskal ameriški general Collins v Postojni? Zakaj beografska vlada sprejema tuje vojaške misije in zakaj dobiva orožje iz Amerike? Čemu neprestano letajo vojaka in civilna letala med Rimom, Gorico, Ljubljano in Beogradom? In končno, od kod dobivajo titovski propagandisti denar za širjenje svoje propagande?

Ta na vprašanja naj nam odgovorijo točno in odkrito, potem bomo verjeli, da fantazirajo.

Začetkom meseca februarja t. l. je bil v Ankari sestanek ameriških satelitov iz Grčije, Jugoslavije in Turčije. Titovo klika je na tem posvetovanju predstavljal njen ambasador v Ankari. To posvetovanje je imelo za cilj izvedbo načrta za diverzantske in provokatorske akcije proti državam ljudske demokracije.

Zasedanje "neodvisnih" držav

enostavno v to prisilijo. Ko so bile še v veljavi živilske kazenske, so staršem, ki se niso pokorili, enostavno odvzeli vse nakaznice, danes pa jih odpustejo z dela. Nad Slovenijo pa se začneja vmešavanja Hrvatov, kar ustvarja načelnja nacionalna trenja. Priprti se večkrat, da vržejo s službenih mest ne samo Italijane, marveč skupno z njimi tudi Slovence, ki jih nadomeščajo s Hrvati, priseljenimi iz tujosti. Nezaželene elemente nadomeščajo z novimi, ki uživajo popolno zaupanje klike.

NOVA VOLILNA BURKA

Kar se tiče kampanje za volitve SIAU, se slednja izvaja z manjšim hrupom. Prebivalstvu ni namreč več kaj objavljanj. Nihče ne verjame več nobeni objavi, ker tudi nobena ni bila izpolnjena. V kolikor pa deloma manjka propaganda, ne manj pa, žal, znanje

Rankovičeve metode, ki so za te volitve že v teku in se bodo ponovile tudi pri upravnih volitvah. Ene in druge so in bodo brez tiska, razen uradnega, brez lepakov, zborovanj, brez možnosti kontradiktornih razlikovanj tega in tistih s čeno A. Zaradi tega je docela smiselno sploh govoriti, da so to kakšne volitve. Za večino državljanov je to materialno dejanje, da vzamejo glasovnice, tvevane prečrtajo in oddajo; to se pa da si prihranijo sitnosti.

Povedal Ti bom sedaj o zadnjem razvoju gospodarskega in socialnega stanja.

Brezposelnih je vedno več in stalno naraščajo zaradi ukinitve krajevnih odborov, ki so bili zatočišče lenihov in dezertirjev s kmetij. Znižano je osebje prodajnih združenj in trgovin, odvisnih od takozvanih "komunalnih zadev". Novi birokrati nečijo več priti za motiko, marveč si prizadevajo, da bi se prerili do kake za-

poslitve, tudi kot kurirji, nižji uradniki, pri narodni zaščiti ali Udbi. Znani titovski zakon določa, da brezposelni prejmejo 70 odst. bivše plače, dokler se mu ne preskrbi nova zaposlitev, bodisi v istem podjetju ali drugje, pod pogojem, da ni sam vprašal za odpust ali pa da je odpust pripisati drugim razlogom. Taka klavzula pa zakriva vsako zlozmo. Od svoje strani ne poznam nobenega delavca ali uradnika, ki bi bil deležen teh zakonskih ugodnosti, čeprav je bil zakon izdan že pred tremi meseci.

S 1. avgustom so se cene blagu povisale kar za trikrat. Se dražji pa so nekateri predmeti in javne usluge (luč na jama, kino, voda kar sedemkrat). Povprečna dnevna plača znaša od 370 do 400 dinarjev. Imamo pa tudi delavce, ki prejajajo samo 260 din.

Da lahko zračnoma kupno moč, je dovolj, da pogledamo ceno vina, ki se prodaja po 80 din liter.

Proizvodnja se niža in prav tako se niža realna vrednost plač in med, cene življenjskih potrebščin pa naraščajo. Na razpolago so tudi luksuzni predmeti, blago za obleke, čevlji, ki so pa za pretežno večino prebivalstva strada, istočasno pa odpirajo razkošne lokaje, kot «Metropola» v Piranu, blag razpitih žensk in glazalnih iz cone A, prijatelje titovcev, ali pa razkošni lokal «Triglav» v Kopru, kjer plešejo v večerni oblekah in se shajajo ameriški in angleški oficirji in člani civilne policije.

DAVČNI VIJAK VEDNO BOLJ PRITISKA

Davčni pritisk je postal naravnost nezalostan. Kot za časa fašizma se izvajajo tudi sedaj dražbe za par dinarjev zastavljenih davkov. Za kmetijsko se določajo nezadostne količine gnojil in še ta so najslabše vrste. Semen ni, o novih delih za ceste ali namakanje sploh ni govora. Brezbrzičnost povzroča poslabšanje kakovosti proizvodov, ki se prodajo v coni A. S tem inkasirajo velike vsote italijanskih lir, ki se seveda ne uporabljajo za izboljšanje kmetijskega, marveč služijo hierarhom za nakupovanje luksuznih predmetov. Trošarski davek na vino se je povisil na skoro 40 dinarjev.

V zadnjih imajo koristi tisti, ki oddajo več pridelka in to gre na škodo revnejših. Zaradi tega se prihaja do razidov. Zadrudnikom, ki izstopajo iz združenj, nalagajo plačevanje dolgov, povzročenih zaradi malomarnega upravljanja.

V industrijskih podjetjih so toliko opevani delavski upravi sveti navadna slemarija, da bi s tem deorientirali delavce cone A. Ti sevti ne upravlja prav ničesar. Sklepejo jih samo, da odobrijo ukaze ravnanje in odpuste z dela. Zaradi tega jih delavci nazivajo «sveti za odpuste». Razdelitev dobička je znana na manj kot 5 odst. realnega dobička podjetja. Do razdelitve nimajo pravice vajenci, odpuščenji, na novo sprejeti in premalo rentabilni delavci (kaj to pomeni, pa je itak znano). Nadalje se iz tega sklada nakazujejo tudi nagrade, kar je nelegalno. Tudi kjer so razdelili trimesečni dobiček, je bil prejet znesek tako

nizek, da si je delavec privoščil z njim le skromno malico in liter vina.

Tudi pomorski trgovski promet je docela ohromljen. Vlada pritiska potom AGMARITA na pomorske tarife tako, da brodalastniki nečijo prevažati blaga v Jugoslavijo in našo cono, kar je v sklopu vsemu gospodarstvu. Zadnji zloglasni ukrep, ki postavlja v coni B izven zakona lito, spada tudi v ta načet. Na stotine oseb v Kopru, Izoli, Piranu in drugje ki so se preživljale s prejemki delavcev, zaposlenih v Trstu, Italiji in inozemstvu, je težko prizadeti. Obvezna zamenjava italijanskih lir v razmerju 100 za 48 je dejansko ropanje polovice delavskega zaslužka.

Nizka kupna moč denarja je paralizirala obtem večino obrtniških delavcev, krojačev, mizarjev itd. Več so jih prijavili sodišču pod pretezo davčnega zanačja. Ne smemo pozabiti, da je večina obrtnikov Italijanov, ki jih skupno z delavci, silijo na izselitev.

Predstavljal si še, kakšno je življenje žene, ki se mora vsak dan boriti s številnimi problemi nesrečne dežele, kjer so plače beraške in življenjske potrebščine zelo drage. Zena nima nobenih izglezov, da bi se lahko rešila iz te ječe nevednosti in varanja, kjer je brez vsakega političnega in kulturnega izživeljanja in zdravega razvedrila.

Zena delavka prejema naravnost beraško plačo. Geslo čez enako delo enako plačilo pa obstoja samo na papirju.

Silba uradnika in neizkušena učiteljica, sta najboljš plen zabritne zvitosti policije. Neštete mladinke in žene so postale na ta način, proti lastni volji, obveščevalke policije, ker se bo maščevanja nad očetom, bratom, zaročencem.

Sedaj imaš torej pred sabo sliko — in zagotavljam Ti, da je — in približna — našega položaja. Ne bom Ti ponavljal, koliko si tu pri nas vsi pričakujemo od vas, vaše borbe izven vsakega spora o drugih problemih, da nam boste pomagali za izhod iz tega položaja. Pomislite na vaše odgovornosti pred tem našim trpljenjem. Zoperstavite se, predno bo prepozno, izdajstvu, ki se bo prej ali slej dokončno izvedlo v pogledu teh prebivalcev.

Objema Te

(sleđ podpis)

Sprehod po podeželju

PREBENEČ

Titovci in belčki skušajo na vse mogoče načine blati našo demokratično občinsko upravo. Pred dnevi smo zvedeli, da kroži po vasi neko protestno pismo, s katerim skušajo titovci in belčki izmakati od domašnov vsaj nekaj podpisov glede naplajave vodovoda. V dolinski občini je za vprašanje na strehi znano, da se je demokratična občinska uprava vztrajno borila pri VU za odobritev naplajave ter za potrebo vsoto denarja, ki bi jo morala VU staviti na razpolago za dela. Načrt naplajave je že davno izdelan in bi se z deli moralo že pričeti. Toda, ki je občina vprašala za denar, je Vojska uprava odgovorila, da je vsoto, ki je bila namenjena za vodovod uporabila v druge namene. Za kaj je VU uporabila ta denar, nam ni znano. Zaradi tega se še danes ne ve, kdaj se bo z deli pravzaprav pričelo. Titovci in belčki pa skušajo to priliko izrabiti za uplajanje naše občinske uprave, češ da je občina kriva, da so dela za vodovod zaspala. Vsakdo, ki je prisostvoval sejam občinskega sveta lahko reče, da ni bilo seje, na kateri se ne bi razpravljalo o vodovodu v Prebenegu. Občina ima vsokorist, da se vodovod izgradi, ker s tem ne bi imela več tolikih izdatkov za vodo, ki jo je treba dostavljati ne samo Prebenegu, marveč tudi ostalim vsem, ki so brez vode. Na vsak način bi titovci in belčki storili veliko bolj, če bi svoj protest naslovili na Vojsko upravo, ker je edino le ona kriva, da se še do danes ni pričelo z deli za naplajavo vodovoda.

S. Prebeneg

NABREŽINA

V ponedeljek je bil lep in prijeten dan. Toplo sonce me je izabilo na prosto in sem se začel nekoliko sprehajati po vasi, tako da sem naposled stopil tudi na glavno cesto, ki pelje iz Sesljana v Nabrežino oz. Trst. Nekoliko naprej od križišča pri mostu vidim kamion in šoferja, ki pa je bil zelo nejevoljen in precej razburjen. Skorajda se mu nisem upal približati, toda ker sem opazil tudi policijo, me je radovednost le vlekla k njemu. Pristopil sem bliže, ga v ljudo pozdravil ter ga ob enem vprašal, kakaj se jezi. Z odgovorom je bil v resnici krater: «Globo sem plačal. Zopet mi žilica radovednosti ni dala miru in ga skoraj razjavi vprašam: »Zakaj?»

Potem pa mi je začel razlagati, da ni kriv, če je moral s kamionom v Nabrežino in da v resnici na križišču stoji tabla, ki prepoveduje kamionov vstop v vas. Takrat ko so postavljali tablo se tisti ljudje niso vprašali, da tudi Nabrežinci potrebujejo kakšen prevoz s kamionom in bi zaradi tega morali dovoliti vožnjo kamionov, ki so namenjeni v Nabrežino. Nasmehljivo je, da morajo namotvorjeni kamioni iz Nabrežine ali pa v Nabrežino plavčati globo, ki vsakekor ni tako nizka. Zaradi tega naj merodajne oblasti imajo pred oči, da prihodnje leto v tem oziru storijo tudi on svojo dolžnost. Občinska uprava pa naj poskrbi, da se v občini zgradi čim več stanovanjskih hiš, ker se stanovanjska kriza iz dneva v dan veča.

Dopisnik M. B.

PROSEK

S Proseka in Kontovela se v Trst vozi vsak dan veliko število proseškega prebivalstva, ljudi, ki gredo na delo in potem zvečer spet domov, ali pa tisti, ki morajo po opravkih v mesto. Večina teh potnikov se mora posluževati avtobusov, ki pripadajo avtobusnemu podjetju «La Carsica». Omenjeno avtobusno podjetje pa je pričelo zadnje čase z veliko naglico dvigati cene vožnj, tako da je bila v zadnjih šestih mesecih cena zvišana za ne manj kot 40 odstotkov. Seveda so potniki proti novim visokim cenam pričeli protestirati in končno so sklenili, da naslovijo

MEDJAVAS

Ze večkrat smo se oglašili iz naše vasi in smo povedali kakšno je stanje naše glavne ceste, ki pelje iz Stivana v vas, ter vaških poti. Nikar ne mislite, da se je sedaj kaj izboljšalo, nasprotno, žalostno je pogledati naše poti, posebno pa tisto, ki gre od vsakega trga proti gostilni. Kljub številnim našim protestom in zahtevam od nabrežinske občinske uprave, da bi se pobrjala in nam vsaj nekoliko popravila in uredila vsake poti in ceste. Nekoli so si vaški morali sami popravljati poti in vsak kmet je nekaj doprinesel pri delu, voz, orodje ali pa kakšnega člana družine, da se je udeležil pri popravilnih delih. Danes pa Medvejci nečijo sami popravljati svojih poti, kar si mislijo, če plačujemo redno določene nam davke, zakaj potem ne bi tudi mi zahtevali od občine, da tudi ona stori svojo dolžnost do nas. Vztrajali bomo v naši zahtevi ter ponavljali v našo pisno ta naš problem, vse do tlej, dokler se občina ne bo zganila in nam uredila o popravila naše ceste in poti.

M. L.

DEVIN

Tudi za ta teden sem namenil nekaj vrstic in upam, da uresničim ne bo »pomislekov«, ali se jih objavi ali ne. Ze v prejšnji številki smo se oglašili iz naše vasi, toda ker prebivamo v takim imenovanju »zona militare« in ker je ta kraj, posebno pa

naša vas, posebne važnosti za takojšnje vojaške oblasti, je prav, da se posebno o takih krajev večkrat oglašamo in povemo javnosti naše težave probleme itd. itd.

Pri nas, v devinskem gradu, stanujejo general Winterton, vrhovni poveljnik, ki nam je dobro znan po svojem sukuzanju. Poleg generala Wintertona prebivajo v gradu še druge višje ameriške vojaške osebnosti s svojimi družinami. V sami vasi pa se večkrat prirejajo vojaške parade, z eno besedo povečano je v Devinu nastala ena sama vojaščina. V nekem koraku sreča vojak, kamor koli pogleda, višje vojaške objekte, tanke, džipe, kasarne, policijo, žične ograje, tako da dobiš vtis, kakor da so že pripravljena taborišča, samo ujetnikov da se ni.

Vse to je danes postal Devin, tista lepa, prijazna krčmaka vasica, v katero so Tržičani nekoč delali izlete s posebnim veseljem. Danes pa, namesto da bi v naši vasi prihajali izletniki, so slednje zamenjali ameriški vojaki, ki po cele noči pijani razgrajajo po vasi.

Razumljivo je, da so zaradi takega stanja nastali v naši vasi tudi zelo težki problemi. Eno izmed najbolj perečih vprašanj je pri nas problem stanovanja. Res je, da je pred dvema letoma nabrežinska občina zgradila dve stanovanjski hiši, toda stanovanja so dobili vsi prej kot domačini. Od osmih stanovanj so dobili domačini le tri stanovanja, ostala pa so dobili vsi mogoči železnikarji, policija in podobni. Kot izgleda, bo v prav kratkem času prazno eno izmed teh stanovanj, ker bo dosejanemu stanovanju v kratkem zgrajena lastna hiša.

Lahko si mislimo, kakšno zanimanje pa tudi že veliko razburjenje je med brezdomci ustvarila napovedana izpraznitev. Vsakdo si želi imeti stanovanje, biti s svojo družino pod streho. Po vasi se slišijo govorice, da bo stanovanja dobila spet družina nekega policaja, kar povsem upravičeno razburja Devince. Proti temu se po vasi že krožil protest s podpismi brezdomcev, ki so zahtevali pravično dodelitev navedenega stanovanja.

Upamo, da bodo merodajne oblasti upoštevale zahtevo Devincev ter bodo dodelile stanovanje tistemu, ki ga najbolj nujno potrebuje. Se enkrat poudarjamo, da je stanovanjska kriza v Devinu najhujša kriza v Devinu, za katerega se občina mora bolj pozanimati, da vsaj deloma reši ta problem. Je celo primer, da zaradi pomanjkanja stanovanj v Devinu niti družina ne živi skupaj, tako da mora oče živeti pri svojih starših, a mati z otrokom pa pri svojih. Ali ni to dejstvo, ki je vsega grananja vredno. Tudi g. Winterton bi priporočali, da bi se seznanil s problemi, ki tarajo naše ljudstvo ter v tem oziru storijo tudi on svojo dolžnost. Občinska uprava pa naj poskrbi, da se v občini zgradi čim več stanovanjskih hiš, ker se stanovanjska kriza iz dneva v dan veča.

Duet Farina-Podobnikova v vojaških zaporih v Padovi

Ali se bo tudi tokrat odigrala farsa na tak način kot s Kodermacem in tolpo Zio?

GORICA — Pretekli teden so v Gorici aretirali polkovnika italijanske armade, bivšega republikanca Farina in titovskega aktivistko Podobnikova iz Krmina zaradi volunštva. Oba aretirana sta zaprta v vojaških zaporih v Padovi. V kratkem ju bo sodilo vojaško sodišče.

Podobnikova je bila titovska aktivistka v Krminu, njena hči pa je znana bolj kot prijateljica policijskih agentov in podoficerjev vojske in finančnih straž. Polkovnik Farina je znan kot stodoletni epatirski in srupen antikomunist. Celo pred nekaj dnevi je slučajno srečal vno. Suerza iz Krmina, ki je bil svoj čas njemu podrijen vojak, ter ga ob tej priliki nagovarjal, naj zapusti komuniste, češ da so »izdajalci«.

Organ goriske sekcije KPI «Orga del Lavoratori» je že več kot pred enim letom poročal o delovanju udobovskega špijona Jakoničiča, ki je zelo pogosto prihajal skrivoma iz Jugoslavije in ki je imel stike z omenjenim titovskim aktivistko Podobnikovo. Ta list je tudi poročal, kako je omenjeni Jakoničič grozil nekemu našemu tovarišu, ki ga je vprašal kakšno, da zahaja tako pogostoma preko meje. Grozil mu je celo, ako ne bo pognal hišo v zrak, ako ne molči. Pozneje pa se je izvedelo, da je Jakoničič za prošil IRO za zatočišče in z pomočjo pri emigraciji, kar je tudi dosegel.

Medtem ko naše prebivalstvo z veliko zaskrbljenostjo sledi delovanje titovskih agentov, se oblasti za to niti ne zmenijo. Vsaj tako izgleda. Sedaj, ko pride do prevelikega škandala, se nekoliko zganijo. To smo videli tudi ob priliki znanega tihovalpista s štirimi milijoni lir, ki jih je hotel prepejati v Italijo titovski aktivist Kodermac, kakor tudi ob priliki postopanja proti tolpi Zio. Zato se ne bomo niti malo začudili, ako se bodo na sličan način odigrale tudi burke z duetom Farina-Podobnikova.

in to zato, da ne bi škodovali špijonski službi atlantskih prijateljev.

Obvestilo ANPI

Zveza partizanov ANPI opozarja vse bivše partizane in svoje padli, ki še niso vložili prošnje za priznanje partizanske aktivnosti in pravice do pokojnine po padli, naj torej storijo čim prej. Pisarna Zveze ANPI na trgu Vittoria št. 17 v Gorici je odprta ob delavnih ob 9. do 13. ure.

V preteklih dneh se je na Zvezo obrnilo več slovenskih tovarišev, ki so svoj čas vložili prošnjo preko titovske Fronte. Prošili so, naj zveza ANPI intervenira za čim prejšnjo ugodno rešitev.

8. marec na Gorškem

GORICA — Tudi na Gorškem so demokratične žene dostojno praznovalle 8. marec. Velika osrednja prireditve žena je bila v Gradiški 9. marca, kjer je govorila tudi sen. Bel, ki se je vračala s proslave v Trstu. Na prireditvi so nastopile razne furianske kulturne skupine, sodelovali so tudi slovenski pionirji.

Uspele prireditve so bile tudi po ostalih delavskih središčih v pokrajini.

GORICA — Pretekli petek se je podražil kruh in sicer za 10%. To povisjanje cen bo v precejšnji meri prizadelo vse delavce, v prvi vrsti pa brezposelne, kakor tudi one delavce v Gorici in v Ronkih, ki delajo po znižanem urniku. V znak protesta zaradi povisjanja cene kruha je pretekli petek stavkalo 10 minut 8.000 delavcev v ladjedelnih in 1.000 delavcev v tovarni Solvay v Tržicu.

Poziv Partije tržaških strank za akcijo v obrambo cone B

Zivljenjski pogoji, v katerih mora živeti prebivalstvo cone B, so že postali tako težki v človečanskem, socialnem in političnem pogledu in nadaljevanje tega stanja je tako nevarno za sam obstoj tega dela prebivalstva našega Ozemlja, da se vsi prebivalci cone A popolnoma zavedajo potrebe po močnejši enotni akciji od tiste, ki se je do sedaj vodila v obrambo bratov v coni B.

Ne glede na borbo, ki jo mislijo voditi razne politične skupine za rešitev vprašanja STO, in vse posebne pobude, ki jih izvajajo ali mislijo izvajati v korist istrskega prebivalstva, poziva Komunistična partija vodstva političnih strank in gibanj, do katerih se obrača, poudarjajoč veliko važnost, ki bi jo imela skupna akcija.

Priključiti poziv je bil že napovedan na iskrovni konferenci, ki jo je imel podpisani sekretar Komunistične partije.

Enotna akcija, ki bi se lahko izvedla na podlagi nekaterih naših predlogov — ob prispevku vseh strank in gibanj, do katerih se obračamo, in ki bi jih naravno, mogli spremljati, razširili v skladu z orieniacijo, ki nas združuje v tej borbi — bi predstavljala po našem mnenju konkretno in takojšnjo pomoč istrskemu prebivalstvu in bi mu odprla njegovih vrh, njegovih težev in v interesu vsega prebivalstva STO.

Cilj te skupne pobude bi moral biti, da bi postavili vsem pristojnim organom s pomočjo narodov, vlad in ustanov, do katerih bi se lahko skupno obrnili, nekatere nujne zahteve, med katerimi Vam predlagamo v pretes naslednje:

- a) možnost vrnitve v cono B vseh v Jugoslavijo deportiranih prebivalcev;
- b) možnost vrnitve v cono B vseh beguncev s primerno garancijo za človeške pogoje življenja;
- c) svoboda obstoja in delovanja za politične stranke in gibanja v coni B;
- d) svoboda misljenja, besede in sestajanja;
- e) svoboda vere in obredov;
- f) svoboda tiska glede izkisanja in sirjenja.

Komunistična partija je prepričana, da bo v kratkem prejela vljuden odgovor na svoje vabilo in vabi politične stranke in gibanja, do katerih se obrača, naj pismeno izrazijo svoje mnenje in predloge, da bi lahko prišli do uresničenja linije, ki naj ji sledimo v skupnem prizadevanju, da se takoj z bratsko solidarnostjo olajša trpljenje prebivalstva cone B.

VITTORIO VIDALI
sekretar Komunistične partije STO

V GORIŠKI DELO POKRAJINI

UREDNISTVO IN UPRAVA GORIŠKE IZDAJE «DELA» GORICA, ULICA XXIV. MAGGIO STEV. 18, PRVO NADSTROPJE, TELEFONSKA ŠTEV. 666.

Nekaj vprašanj titovskim atlantičarjem

Dejstvo je in ostane, da se gorška pokrajina vedno bolj spreminja v strateško oporišče in izhodne v službi atlantskega nadpaddnega bloka. In sprito tega je zastoj planje s fantastičnostjo, kakor tudi z obalnim kvantitativno. O teh resnih zadevah je pisal in se piše vse demokratični tisk ter ostro obsoja manevre, ki jih odprava Tito v atlantskem bloku. Noben izmed se tako amerika, nizozemski časopisov se ni upal zanikati te resnice, le Primorski dnevniki jo še poskušajo omiliti in če mogoče, tudi zakinkati. Zato pa mi danes stavimo naslednja vprašanja:

Kaj je iskal ameriški general Collins v Postojni? Zakaj beografska vlada sprejema tuje vojaške misije in zakaj dobiva orožje iz Amerike?

Čemu neprestano letajo vojaka in civilna letala med Rimom, Gorico, Ljubljano in Beogradom? In končno, od kod dobivajo titovski propagandisti denar za širjenje svoje propagande?

Ta na vprašanja naj nam odgovorijo točno in odkrito, potem bomo verjeli, da fantazirajo.

1.600 novih obolel za tuberkulozo v zadnjih 34 mesecih

Sadovi prekomernega izkoriščanja brezposelnosti in bede na Gorškem

12.000 brezposelnih močno ovira razvoj gospodarstva dežele - Na stotine ljudi nabira vojne izstrelke po Krasu - Preteklo leto je bilo 1.700 nezgod pri delu, obolel pa je bilo za 33% več kot leta 1950

Iz posebne poročbe, ki jo je izvedla gorška delavska zbornica CGIL, je razvidno, da na Gorškem živi danes nekaj 12.000 brezposelnih. Povsem jasno je, da tako visoko število brezposelnih v primeri s celotnim prebivalstvom zelo hromi razvoj gospodarstva vse dežele ter vedno bolj upropašča najširše plasti prebivalstva. Iz podatkov, ki jih imamo na razpolago, je tudi razvidno, da je bilo že več let prečno po 9.000 brezposelnih; tako visokoga števila kot danes pa prav gotovo še nikoli ni bilo v pokrajini.

TU PA TAM...

VEDNO NA REPU DOGODKOV — Minul je že skoro mesec dni, odkar je avtomobil podletel «La Carica» povzročila črna noč. O tem problemu je naš list prejel pisne 23. februarja. Stedila je nato intenzivno našega sodelavca tu. Malala v tržaškem občinskem svetu in še drugi člani v «Unitas» in «Delu». Sklepanje je bil na Kontovelu tudi množični sestanek, kjer so udeleženci postavili zahtevo, da prevzame progo Trst - Prosek tržaška občina. Tudi o tem je naš list obširno poročal in vestransko podprti tehtne zahteve prizadele prebivalstva.

Žito ušlji pa, ki se na vse kriplje hvalijo, da so edini, ki se potegujejo za potrebe našega ljudstva, in da tjaajo vse probleme tako rekoč v našem prstu, so se tudi tokrat spomnili šele po treh tednih, da obstaja problem «La Carica». Za «Primorsk» je seveda «La Carica» povzročila črna noč, pred nekaj dnevi. Titovska občinitivost in politična naglica, s katero se «kavkazcem» za potrebe ljudstva je res ganjila. Pri tem pa jim seveda še na misel ne pade, da bi podprli zahtevo ljudstva, naj bi progo prevzela v svoje roke občina. Kaj še, bog ne da, da bi delali «kričev» podjetniku Božiču.

Vrtna vrani oči ne izkazuje! Da so pa titofiški tudi tokrat na repu dogodkov, jim ni čamzeriti. Rečejo so bili v tem času zaposleni do vrh glave z borbo za kaveljavito slovenstvo v dvoranah hotela «Excelsior», ki je bodisi za titovec kakor tudi za tiparje osekokar avtozvešas kot pa pretirane cene, ki jih mora plačevati naše ljudstvo na avtomobilsno slovenskega podjetnika Božiču.

NE RAZLOČILO MIRNA OD REPE — V uredništvu «Primorsk» imajo res kar nekaj kadrov, ki so se že večkrat odlikovali po svojih častniških činovnostih. Tako čitamo na pr. v «Primorskem» od 12. t. m., da so ekonomisti včeraj glasovali proti resoluciji. Še je namreč za resolucijo glede stanovanjskega upravljanja, ki je predložil občinski odbor v zadnjem trenutku, ne da bi bila dana posameznim skupinam možnost natančneje preučitve. Vsi so lahko videli, da so se naši svetovitelji vzdržali glasovanja in v tem smislu so tudi poročali vsi tržaški listi, sene da razen «Primorsk», ki ima take kratkotrajne urednike, oz. rola urednice, da ne znajo razločiti mirna od repe. Sicer je postala kratkotrajnost in naglušnost pri «Primorskem» nekam zelo nalezljiva bolezen, ki se naglo širi posebno med njihovim ženskim spolom.

Do 31. t. m. davčne prijava za 1951

Kakor javljeno potom tiska in radija, zapade 31. t. m. rok za prijavo dohodkov za leto 1951. V zvezi s tem opozarjamo male in srednje poselstvenike kakor tudi druge zainteresirane na naslednje:

1. Prijavo je treba predložiti najkasneje do 31. marca 1952, da se izogne globi 10 odst. povzika na odmerjenem davku, kakor tudi vsem drugim predvidenim kaznim.
2. Prijavo morajo izpolniti vsi lastniki hiš, za katere presegla letni dohodek 150 lir. To pomeni, da mora predložiti prijavo vsak lastnik tudi najmanjše hišice ali bajte, za katere plačuje zadeni davke (impota fabricati). Izjemo tvorijo samo tisti lastniki, ki posedujejo kmetstvo in plačujejo davke skupno z zemljiščem (casa rurale). Vsem davkoplačevalcem svetujemo, da pregledajo davčne karteile iz leta 1951, na podlagi katerih bodo lahko ugotovili, če je obdavčena tuda hiša.
3. Prijavo morajo predložiti vsi, ki so imeli v letu 1951 nad 240.000 lir dohodkov, izvenzi davčne in uradniške, ki so prosti do 600.000 lir letnega dohodka. V tem primeru prijavijo njihov dohodek delodajalec, ki mora tudi plačati delodohodninskega davka (ricchezza mobile).
4. Za prijavo dohodkov iz leta 1951 ne prihajajo v poštev pokojnine, ne glede na višino vsote. Slednje so namreč že itak oproščene dolžodninskega davka.
5. Prijavo pa morajo izpolniti delavci in uradniški ter upokojenci, ako imajo razen zgoraj navedenih dohodkov še druge (hiše, zemljišča itd.), ki presegajo skupno 240.000 lir letno. Pri tem prihajajo v poštev tudi dohodki žene.

Javljamo, da je na sedežu Zveze malih poselstvenikov v ulici Zonta 2, I, na razpolago vsako jutro strokovnjaki, bodisi za pojasnila kakor tudi za izpolnitev prijave. Davkoplačevalec, ki morajo predložiti v navedenem roku prijavo, priporočamo, naj ne čakajo za dnjnih dni. Obenem pa naj privedejo s seboj davčne karteile iz leta 1951.

Voščila tov. Marini
Glavni odbor ZDZ tr v imenu vseh organiziranih žena iskreno vošči tov. Marini ob njeni 50. letnici rojstva. Vzgledni borci za pravice žene in vsa druga ljudstva želimo še dolgo vrsto let življenja ter ji kličemo uspeha polno v vsakdanji borbi za mir in dobrobit delavskih množic.

Voščila tov. Marini
Glavni odbor ZDZ tr v imenu vseh organiziranih žena iskreno vošči tov. Marini ob njeni 50. letnici rojstva. Vzgledni borci za pravice žene in vsa druga ljudstva želimo še dolgo vrsto let življenja ter ji kličemo uspeha polno v vsakdanji borbi za mir in dobrobit delavskih množic.

PO VSEM OZEMLJU NADVSE USPELE PROSLAVE 8. MARCA

“Zamir in boljšo bodočnost naših otrok!,”

Proslava v Fenice - Slovo sen. Adele Bei - 8. marec na podeželju

«Za mir in boljšo bodočnost naših otrok!» To je bilo geslo, s katerim so žene po vsem našem ozemlju praznovali letošnji 8. marec, ki je bil postal tradicionalni praznik. Že iz priprave je bilo videti, da so žene mislile praznovati letošnji 8. marec še slovesneje kot doslej. In res je tako tudi bilo. Žene so letos posebno čutila ta praznik, ki je naposled postal velika manifestacija žena za mir ter blaginjo družin in otrok. Že v jutranjih urah je bilo po mestu videti skupine žensk, ki so s posebno radostjo delile mimoidočim mimo ter razdeljevale glasilo žena «Noi donne» in «Delo», ki je za to priložilo vseobalno posebno žensko stvar.

V dvorani kina Fenice je bila osrednja proslava. Na stotine in stotine žena je poslušalo govore za to priložilo objavljene sen. Adele Bei, ki je v jedrnatih besedah obsodila imperialistične vojne netilice ter s svečanimi besedami prikazala pomen 8. marca, ki za

nas slovenske in italijanske žene pomeni še vedno dan borbe za mir, delo in svobodo. Ob koncu svojega govora je bratstvo pozvala slovenske in italijanske žene: «Borite se združeno, Slovenke in Italijanke, na tem Ozeemju vse dotle, dokler okupator ne odide domov in v vašemu mestu ne da možnost mirnega življenja». V slovenski je govorila tov. Cebulec Slava-Katra, nakar so nastopili pionirji, ki so zapeli pesem «Pozdrav mater!» Ob koncu proslave, ki je bila izraz bratskega sodelovanja Slovencev in Italijank, so bile žene tako ginjene, da se je skoraj vsaki zarošilo oko. Med proslavo se je delegacija žena podala na VU s protestom zaradi izгона družine Cattonar.

Osrednja proslava 8. marca v gledališču Fenice

Pa ne samo v mestu, temveč tudi na podeželju je bil 8. marec zelo občuten. Na vsem ozemlju je bilo vsega skupaj nad 50 proslav, med temi s kulturnimi prireditvami v Krajiču, pri Magdalenii, v Škedenju, v Barkovljah, v Podloneju, v

uspeh proslav; saj so vespovsod nastopali. Žene iz mesta so poslale svoje pozdrave ženam v Sesljan, Bazovico, Boršt, Na Kolonkovec so žene obiskale nad 800 družin ter jim voščile in dale mimozo. V razdeljevanjem mimozo po mestu so žene nabrale nad 25.000 lir, katere bodo dale za zimsko pomoč. Na dan 8. marca so žene razdeljevale tudi izkaznice ZDZ in je bilo prekoračeno število za 10 odstotkov. Posebno veliko število izvodov «Noi Donne» in «Delo» je bilo prodanih, tako da je za več stotin izvodov prekoračilo normalno število prodaje.

V veseljem beležimo dobro uspele proslave letošnjega 8. marca po vsem našem ozemlju ter si zadaljamo še zdaj za prihodnji 8. marec nalogo, da ga proslavimo s istim navdušenjem in uspehom, kot smo ga proslavile letos.

Glavni odbor ZDZ se najlepše zahvaljuje vsem ženam, pionirjem, godbam, tovarišem in vsem ostalim za njihov trud in sodelovanje ob velikem ženskem prazniku 8. marca, da smo ga lahko tako lepo in z uspehom povsod proslavile.

Koncert v Nabrežini
V sredo 19. t. m. od 19.30 do 24. ure priredi Godbeno društvo iz Nabrežine godbeni koncert in zabavni večer, ki bo v nabrežinski kino dvorani.

POLICIJA JE O DOGODKU MOLČALA 5 DNI
Teroristična ugrabitve ob jugoslovanski meji

Dogodek se je pripetil že prejšnji petek - S silo so ga vlekli preko meje - Ugrabljen je bil nek Ivan Kaluža, stanujoč v Trstu

V petek prejšnjega tedna je skupina neznanec, ki se je ilegalno prikril pri prestopu jugoslovanske meje, ugrabila ob meji, ki teče po parobku hriba v bližini Bazovice, nekega Ivana Kaluža iz ulice Settefontane 32. Slednji se je podal na navedeno mesto skupno z drugima dvema znanecima, kjer se je imel sestati z neznano osebo. Kakor izhaja iz izpovedi njegovih spremljevalcev je Kaluža nameraval kupiti ob neznanca vola (ali konja). Neznane je res prišel na določeno mesto, spregovoril s Kalužo par besed in se nato vrnil v bližnji gozd, od koder je pripeljal žival. Čim pa mu je šel Kaluža še za par korakov naproti, je skočil iz grma nekaj neznanih oseb, ki so navale na Kaluža in ga s silo vlekle preko meje, kljub njegovemu vpitju in klicanju na pomoč. Njegova spremljevalca, ki sta stala v bližini, sta prestrašena zbežala v vas ter obvestila o ugrabitvi tamkajšnje policijske organe. Policijska patrula, ki se je podala na kraj ugrabitve ni seveda našla več nobenega sledu o neznanih teroristih.

To je v skopih obrisih ves potek novega terorističnega dejanja, ki je zelo razburil prebivalstvo bližnjih vasi. To pa tem bolj, ker ni prvi primer, da se titovski teroristi drznejo počenati tostran meje, slika zločina dejanja. Pri pomniti je treba namreč, da je bil Kaluža ugrabljen kakih 400 metrov v notranostj cone A.

Ljudstvo pa se obenem upravičeno sprašuje, čemu je držala policija ta dogodek kar 5 dni v največji tajnosti. Po ročilo je bilo izdano šele v sredo, 12. t. m. in se tokrat v dokaj nejasni obliki. Tudi VU bi morala od svoje strani odločno nastopiti pri jugoslovanskih oblasteh, da se zaščitijo osebna varnost oseb, ki bivajo na področju, katero je pod njeno zaupno upravo. Tukajšnje oblasti so vendar dolžne, da skrbijo za varnost prebivalstva in da preprečijo titovski drhali v onstran meje izvajanje terorizma v tej coni. To je najmanj, kar zahteva vse prebivalstvo cone A.

Kongres upokojencev
Jutri, 16. t. m. ob 9.30 bo na sedežu ZES v ulici Montfort 3 kongres strokovne zveze ES upokojencev

Na kongresu bo podano obširno poročilo o osnutku zakona, na glede novih povikov pokojnih upokojencem INPS, državnim upokojencem in drugim kategorijam.

Smrtna nesreča
V nedeljo zvečer se je pripetila v Tržiču težka nesreča, ki je, žal, zahtevala človeško žrtve. Avtomobil, ki je z veji-

ko brzino vozil skozi Tržič je podrl 31-letnega Alda Malard, bivajočega v Tržiču, ki je obležal na mestu mrtve.

Pokojnik je bil poročen z Dinoro Bulger iz Nabrežine, hčerjo znanega borca Josipa Bulgerja, ki je v jeseni 1943. leta žrtvovl življenje v težkih borbah pri Gorici.

Pogreba tragično preminulega delavca se je udeležilo več Nabrežincev ter ogromno število delavcev iz tržiške ladjedelnice, kjer je bil pokojnik poznan in čistan kot dosleden borec za pravice delavskega razreda.

Nabrežinske demokratične organizacije izkazuje tem potom težko prizadeži ženi in otrokom globoko sožalje, izraženo sožalje se pridružuje tudi naš list.

Edino komunisti nastopajo proti samovolji okupatorjev

Nizkoten nastop in provokacije svetovalcev večine v zvezi z izgonom Cattonarjeve družine - Župan noče podpreti akcije za pomoč Sloveniji

Prejšnji petek je bila seja tržaškega občinskega sveta zelo kratka — trajala je v celoti komaj četrt ure — zato pa je bila tem bolj razburilna, tako da so svetovalci večine izgubili živce ter so se zatekli k poslednjemu argumentu — k posvadam in malo je manjkalo, da najbolj erboriti niso izvalili celo pretepa.

Povod njihovemu razdraženju je bila interpretacija tov. Radieha, ki je zahteval od župana odgovor glede neučetnega izгона žene in hčerke tov. Cattonarja po okupacijskih oblasteh. Že na prejšnji seji je namreč župan obljubil, da se bo pozanimal za ta primer pri ZVU ter da bo odgovoril; tedaj je celo izjavil, da ta krivični ukrep presega vse mere. Toda po treh dneh se je, očividno po nalogu od zgoraj, «premisli» ter kar naenkrat začel zagovarjati okupacijske oblasti ter zavijati dejstva, češ saj so «bile poslone le na najbližji ameriški konzulat v Benetkah, da uredijo vprašanje svojega državljanstva».

To po njegovem ni tako hudo, saj niso šli v Dachau, pri čemer je zavestno zamolčal dejstvo, da so bile z odločbo ZVU za trajno izgnane iz cone A. Zato pa je tov. Radieha pojasnil «nevedenemu» županu resnični potek izгона ter je ponovno najostreje obsodil odvratno postopanje tujih okupatorjev, ki v brk najosnovnejšim pojmom demokracije in človečanskega čuta razbijajo družine ter preganjajo poštene državljanke, ki so krivi le tega, da se dosledno bore za pravice delavstva. Tov. Cattonar je bil preganjan že od fašizma, pred katerim se je zatekel v Ameriko, od koder pa je bil lani izgnan zaradi svojega sindikalnega delovanja. Sedaj, ko se je vrnil po tolik letih v svojo domovino, pa mu tuje okupacijske oblasti izženijo ženo in otroke. Prečital je odlok polk. Fodena o izgonu, kjer, kajpak, ne govori o pošiljanju na najbližji konzulat ZDA, kot si je izmislil župan, da bi branil tuje gospodarje? Tov. Radieha je obsodil obnašanje župana in odobora, ki noče braniti sodržavljanov pred samovoljo tujih oblastnikov. V protest proti takšnemu dvoiletnemu vedenju odbora je komunistična skupina zapustila dvorano.

Tedaj je nastal v klopet večine pekleniški vrišč, katerega je prvi sprožil župan, ki si ni znal drugače pomagati iz srca, motne po teh razkrinkanjih. Iz vrst odbora in večine so letele številne povske na odhajajoče komuniste; odbornik Lauri se je celo dejansko hotel lotiti naših svetovalcev, ki so klerikalnega petelina z vso odločnostjo zavrnili ter ga poučili, da je le v njegovem interesu, če miruje z rokami in z jezikom.

V tvek je najprej tov. Braun vprašal župana glede novega samovoljnega koraka vojaške oblasti, ki je zaplenila zasebno garažo v ul. Conti št. 1 ter tako spravila ob krhki triz župana. Župan je bil to preprečnejši se je celo skušal nekoliko priti glede Cattonarjeve zadeve.

Tov. Zbogar je predložil interpretacijo proti odstopom občinskih namestencev; nadalje je zahteval, da se im pri odobri pravilnik o občinskih uslužbenih in pokojnikih. Dalje je zahteval uvedbo predpisov, glede nove stanovanjske komisije, v kateri mora biti zastopana tudi občinska manjšina.

Na vprašanje tov. Weissove, ali občina pristaja na akcijo za pomoč po zametih prizadetim v Sloveniji, je župan po dolgem izjavljanju povedal, da občina ne da za to akcijo niti svoje moralne podpore, tem manj seveda materialno, kar je tov. Weissova odločno obsodila kot izraz šovinizma.

Obdernik Dulci je nato predložil resolucijo glede namennin v hišah IACP in druge zahteve, ki pa so bile zelo nepopolne. Zato je tov. Pogassi zahteval, naj se diskusija in sklepanje o tem odloži, da bodo vsi odborniki mogli preučiti predloge ter staviti vno. Vendar je bil njegov predlog od večine odbit. Za resolucijo je nato glasovala občinska večina, dočim so se komunisti vzdržali glasovanja. Dopisnica «Primorsk» je, ki opozarja na sledi sejam, pa je zopet napisala debelo laž, češ da so komunisti glasovali proti. Tako so se titofiški zopet ujeli v svojo lastno laž.

Sledilo je glasovanje o raznih predlogih odbora.

Veleposestniki višajo najemnine za zemljišča

Za časa fašizma so veleposestniki in lastniki zemljišč lahko doleteli in višali najemnine za oddana zemljišča, kakor so pač sami hoteli, ker ni obstajal noben zakon, ki bi ščitil najemnika.

Po končani vojni so dosegli zakupniki v Italiji s svojo vztrajno borbo izdajo zakona, na podlagi katerega se določajo najemnine za zemljišča. Na našem Ozeemju pa je kmetijska strokova zveza ES tako podvela pri merodajnih oblasteh potrebne korake, da se tudi na našem področju reši ta kočljiv problem in da s tem neha prekomerno izkoriščanje, ki so ga izvajali veleposestniki nad zakupniki.

Z ukazom št. 430, ki je bil objavljen v Uradnem listu z dne 15. 7. 1947 je ZVU izšla zakonita predpis, ki določajo ustanovitve komisije za določanje cen zakupniških zemljišč v naši coni. Komisija je pripravila razpredelnico, po kateri je določena višina najemnin za zemljišča. Pripomniti moramo, da so bile cene določene sorazmerno in pravično ter da so bili vsi najemniki zemljišč s to odmero zadovoljni. Takrat je bila ustanovljena pri-

tukajšnje sodišču tudi posebna agrarna komisija z nalogom, da rešuje vse spore, ki so se pojavili med veleposestniki in zakupniki glede previsokih najemnin.

Z razlaščenjem zemljišč v Zavljah, kjer se ustanovila nova industrijska cona, so bili odvzeti našim kmetom najboljše in najbolj rodovitni vrtni in vinogradi našega področja. Kjer so naši stari «mandljevi» obdelovali dolgo vrsto let svoje vrtnice in okrasovalci vsak dan mesto s svežo povrtnino, se danes dvigajo prve tovarne, ki pa ne obratujejo. Z razlaščenjem zemljišč v Zavljah za tovarne, na Greti, pri Sv. Ivanu in v Rocolu ter po vsej naši okolici za stanovanjske hiše, se obdelovana zemljišča vedno bolj krčijo.

Stevilni czeli, ljudje iz Furlanije in celo kmetje iz Italije prihajajo v Trst in ponujajo veleposestnikom visoke najemnine za zemljišča.

Veleposestniki in lastniki zemljišč izkoriščajo ta žalostni položaj in se ne držijo več nobenih določb in zakonov. Pod roko sklepajo sporazume z novo došliimi najemniki, ki so pripravljeni plačevati tudi še tako visoko najemnino.

Kmetijska strokova zveza ES je imela že veliko število zadevnih razprav in jih je tudi usodno rešila. Dejstvo pa je, da so prav tuji tisti, ki povzročajo ta kritični položaj za tukajšnje najemnike. Veleposestnikom in lastnikom zemljišč ponujajo visoke vsote za najemnino zemljišča. Slednji se seveda s tem okoriščajo, odstavljajo tukajšnje najemnike in jih nadomeščajo s priseljenici.

Problem postaja iz dneva v dan resnejši. Uspešno se ga bo lahko rešilo le potom močne in enotne stanovske organizacije, ki bo v stanju braniti in ščititi težko priborjene pravice naših najemnikov in zakupnikov.

Obnovitev osebnih izkaznic
Tržaška občina opozarja, da se bo obnavljanje osebnih izkaznic zaključilo 31. t. m.

V tem roku je treba obnoviti tudi izkaznice, ki zapadejo mesečno aprila in maja. Urad v ulici Malcantona 3 je odprl dan od 8. do 13.30 ure, kjer delavci, ki bi ne mogli zapustiti dela pa posluje urad od 16. do 20. ure, vhod je v ulici Retorici 2.

DOPIS IZ SAMATORCE
NEKAJ MISLI O položaju kmetov

Sedanja položaja naših kmetov je zelo kritičen. Zaradi tega se ni čuditi, da se vedno bolj krčijo obdelana polja in da si kmetje živeli išče zastavka družin, večinoma v mestu. Zato postaja na kmetijah vedno bolj pušo in žalostno.

Zila skoroda ne sejemo več, saj se to ne izplača. Kmetje se izplača sejati še jecmen. V zadnjem času smo zaradi močnejših skoraj popolnoma opustili sajenje fižola. Tudi koruzo, ki je do nedanega marsikje prav dobro uspevala, vedno bolj uničujejo črvi. Po nekih podatkih so v nekaterih predelih naše cone uničili skoraj polovico pridelka.

Krompir je bil nekoč glavni poljski pridelek našega kmetja. Z nekaj let tega pa se ga zaradi vse prav malo pridelka. Kot iz glada bo treba tudi to kulturo opustiti zaradi širjenja klorotičnega hrošča, ki je zlasti prete-

klo leto pokončil že cele njive v osedenih pokrajinah.

Ostane se vinogradništvo in živinoreja. Vinogradništvo, v primeru da ni vremenskih neprilic, zlasti toča, kar dobro uspeva, toda žal so cene vina preznike. Premočna konkurenca italijanskih vin in raznih vin, ki seveda niso nikoli imeli nič skupnega s trto, nas zlohtni pridelek silno duši.

Povrh tega pa tudi po domačih gostilnah spečajo vse preveč umetno narejenih pijač, likerjev, coca-cola in drugih pijač. Skoda od vsega tega občutimo predvsem kmetje, ki smo trdno garali skozi vse leto in nazadnje zaradi krize vina ne moremo prodati, ali pa ga prodamo po zelo nizkih cenah.

Pa pogledimo si na kratko še upravljanje živinoreje. Ako ni ne nudiš kravi-molznici, od nje tudi ni nič ne moreš pričakovati. Otrubi in druga boljša krma je vse

predraga. Če pomislimo, da st taktar, ko smo prodajali mleko, 1 litro za liter, stal stot otrok 28 lir, tedaj smo kupili za 1 litr mleka 3 in pol kg otrobov, kga nes pa kupimo za 1 liter mlajni le 2 kg otrobov.

Vsi dosedajni ukrepi za zaščito kmeta niso v resnici skupnega nič pomagali.

Poleg vseh opisanih neugodnosti moramo priti še nepravičnojše maneure, ki povzročajo tako veliko škodo na naših de-lijah in travnikih.

Najno potrebno je, da se v kmetje zedinimo in se združimo v Zvezi malih poselstvenikov. Naun tako bomo rešili vsaj to, da bomo lažje ugotlili nov načrt gospodarjenja, gorili bomo vso kulturo, ki so rentabilno uplivali bomo laže na določeni cenar ter se izognili krutemu danirovanju poidecnice. Tako, kmetje združimo se o Zvezi malih poselstvenikov!

GRUDEN FRANC
Samatorca

Odgovorni urednik
RUDOLF BLAZIC (Blag)
Založništvo: R. Blag, R. Blag
Tiska tip. Adria, Ljubljana
Dovoljenje: AIS

Za teden dni

Sobota 15 - Klemen
Nedelja 16 - Hilarij
Ponedeljek 17 - Patricij
Torek 18 - Pariska komun
Sreda 19 - Jožef (zadni kra
Četrtek 20 - Klavdij
Petek 21 - Benedikt

ZGODOVINSKI DNEVI

15. 3. 1939 - je Hitler nasilno z
del Češkoslovaško.
18. 3. 1904 - se prvi obliki delav
Sreko Kosovel. Umrl je
Tomaju 27. maja 1926.
18. 3. 1871. pričelce pariske
mune - prve obliki delav
19. 3. 1818. se je rodil v Gab
vici na Hrvaškem najva
hrvaški pesnik, Peter P
radović.

RADIO ODDAJE

TRST II.
Val. col. 306,1

SOBOTA: 13. Sramel kvint na
obrniki. 19. Pogovor z žup
21. Pesni spored. 22. Čajkove
Romeo in Julija. 22.22 Slovar

NEDELJA: 9. Kmetijska odd
11.30 Oddaja za najmlajše - 14
Od melodije do melodije - 14
Glasba po željah obiskovalc
kestra ruskih balajek - 19
filmskega sveta - 21. Književ
in umetnosti - 22. Humberdine
JANKO IN METKA - 1 in 2.
PONEDELJEK: 13.30 Kultu
obzornik - 19. Manica pripo
duje - 19.15 Glasba iz balaj
gustav Goetz. DEDINJA
JANKO IN METKA. 3. del. - kri
TOREK: 13. Glasba po željah in
19. Angličščina po radiu - 22.
20.30 Aktualnosti - 21. Dramk
zirana povest - 22. Slavni vsi
nišni.

SREDA: 11. Predavanje - 14
Glasba po željah - 20.30 v
kvartet - 21. Radijski oder - R
Gotez: POKOJNA TETA. veszce
iga.

ČETRTEK: 13. Glasba po željah
19. Slovenscina za Slovence
21. Radijski oder - Ruth in
gustav Goetz. DEDINJA
JANKO IN METKA. 3. del. - kri
19. Angličščina po radiu - 23.
20.30 Tržaški kulturni razgled
21. Čajkovski: Simfonija št. 2

SPORTE

Spored jutrišnjih tekem:

I. KATEGORIJA: Costalunga d
Škedenj, v Boljuncu ob 9. h
stanišanih - Primorje ob 9. h
v Trst. 10.30. Tovarna s
v Trst. 10.30. Trst. 10.30. Trst.

Sv. Marko - Rozandra, v Bolj
ca ob 15.30. Rojan - Arzenal
v Trst. 10.30. Trst. 10.30. Trst.

II. KATEGORIJA: Opine - G
rale, v Boljuncu ob 10.30. U
Cebulec, v Trst. 10.30. U
13.45. Arzenal - Trst. 10.30. U
13.30. Nabrežina - Trst. 10.30. U

KOSARKA
I. KATEGORIJA: MOSK
dela - Sv. Alojz, na sklopetu
9.30. Frausin - Sklopet, v Mil
ob 15. Inter - Škedenj, na sk
13.45. Arzenal - Trst. 10.30. U
na sklopetu ob 10.45.

II. KATEGORIJA - MOS
Škedenj - Rinaldi, v Škedenju
v Trst. 10.30. Trst. 10.30. Trst.
na sklopetu ob 14.30. Sv. Mark
Pristančičev, v Škedenju ob 9.30.
v Trst. 10.30. Trst. 10.30. Trst.

Frausin - Škedenj, v Miljah
14.30.

Za tiskovni sklad «Delo»

Ob priliki proslave 8. mar
po demokratične žene iz
brovca darovale za tiskovni
sklad našega lista 1.000 lir.

V znak spoštovanja do p
ljubljene tov. Marine, ki
slavila večerj svojo 50-letn
daruje celica «Passionaria»
Podlonejca 1.000 lir za «De
ter želi tov. Marini še mn
let srečnejšega in vedrejš
življenja ter, da bi se km
urešili cilji naše skupne b
be za mir in bratstvo med

Sekeija KP Pončane ob
letnici tov. Marine daruje 10
lir za «Delo».

Program «dnevnih pomlad

Jutri, nedelja 16. t. m.: od
vse dje bo oredil v Trst. v
del «Fraznik pomlad» v
strim kulturnim sporedom.
V černih urah bo sledil pes